

MCU SURANAREE JOURNAL

MSJ

VOL.3 NO.3/2025

วารสาร
มจร สุรนารีสาร

ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2568) VOL.3 NO.3 (September-December 2025)

ISSN : 2985-1106 (Print) ISSN : 3088-1382 (Online)

บทวิจารณ์หนังสือ : สเตปเพนวูล์ฟ
Book Reviews : STEPPENWOLF

MCU SURANAREE JOURNAL

พระครูปลัดธัมม โชติวิไล (วงศ์ษา)
Phrakhrupalad Thanrob Jotivamso (Wongsa)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Chiang Mai Campus.
Corresponding Author E-mail : resurrection2566@gmail.com

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
www.nkr.mcu.ac.th / เพจ : สำนักวิชาการ มจร สุรนารีสาร

บทวิจารณ์หนังสือ : สเตปเพนวูล์ฟ Book Reviews : STEPPENWOLF

พระครูปลัดธรรบ โชติวิโส (วงศ์ษา)¹
Phrakhrupalad Thanrob Jotivamsa (Wongsa)

(Received: August 13, 2025; Revised: December 12, 2025; Accepted: December 18, 2025)

แปลจากหนังสือ : สเตปเพนวูล์ฟ (STEPPENWOLF)

ผู้เขียน : เฮร์มานน์ เฮสเส

ผู้แปล : สดใส ชันติวรพงศ์

สำนักพิมพ์ : สร้างสรรค์บุ๊คส์

ปีที่พิมพ์ : พิมพ์ครั้งที่ 2 (กันยายน 2559)

จำนวนหน้า : 290 หน้า

ISBN : 978-616-220-078-6

บทคัดย่อ

นวนิยาย สเตปเพนวูล์ฟ ของ เฮร์มานน์ เฮสเส เป็นวรรณกรรมเชิงอัตชีวประวัติที่สะท้อนภาวะแปลกแยกของมนุษย์สมัยใหม่ ผ่านตัวละคร แฮร์ ฮอลเลอร์ ผู้มีจิตวิญญาณสองขั้ว คือ “มนุษย์” ผู้แสวงหาความหมายและความงาม กับ “หมาป่า” ผู้ดิบเถื่อนและโดดเดี่ยว เนื้อเรื่องนำเสนอแนวคิดปรัชญา 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ (1) ปรัชญาว่าด้วยความหมายของชีวิต ประกอบด้วยสุนทรียนิยม อัตชีวประวัติ และปรัชญาแอบสแตรกต์ (ไร้ความหมายนิยม) และ (2) จิตวิทยาเชิงลึกแบบฟรอยด์ที่สำรวจด้านมืดของจิตใจและแรงขับภายใน แนวคิดเหล่านี้สอดคล้องกับกรอบปรัชญาย่อย 4 สาขา คือ อภิปรัชญา จริยศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ และญาณวิทยา โครงสร้างเรื่องสะท้อน “คูตรงข้าม” ระหว่างความใฝ่ดีและความใฝ่ชั่ว ระหว่างสัจยศาสตร์อันสัจกับเหตุผลมนุษย์ โดยใช้ “โรงละครมายา” เป็นสัญลักษณ์ของโลกจิตใต้สำนึกและประตูสู่การรู้แจ้งตนเอง สเตปเพนวูล์ฟ จึงไม่เพียงเป็นบันทึกชีวิตของชายผู้สิ้นหวัง แต่ยังเป็นกระจกสะท้อนการดิ้นรนของมนุษย์ต่อความขัดแย้งภายใน ขับเคลื่อนด้วยการตั้งคำถามถึงความหมายของการดำรงอยู่ คุณค่าทางศีลธรรม และเสรีภาพในการเลือกในโลกที่ไร้จุดหมายและไม่สมเหตุสมผล อีกทั้งยังเปิดพื้นที่ให้ตีความเชิงพุทธปรัชญาและปรัชญาเต๋า เช่น

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ / Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Chiang Mai Campus. Corresponding Author E-mail : resurrection2566@gmail.com

การปล่อยวาง ความเป็นอนิจจัง และการยอมรับคู่ตรงข้ามในลักษณะหยิน-หยางสเตปเปนวูล์ฟ จึงเป็นทั้งบันทึกการต่อสู้ภายในและการเดินทางทางจิตวิญญาณ ที่ชวนผู้อ่านสำรวจตนเองและเข้าใจโลกภายนอกซึ่งอยู่นอกเหนือเหตุผลอย่างลึกซึ้ง

คำสำคัญ: อัตถิภาวนิยม, สุญนิยม, ปรัชญาแอบสเอร์ค, จิตวิทยาเชิงลึก, การรู้แจ้งตนเอง

Abstract

Hermann Hesse's *Steppenwolf* is an existentialist novel portraying the alienation of modern man through Harry Haller, whose spirit is torn between two poles: the “human” seeking meaning and beauty, and the “wolf” embodying savagery and solitude. The narrative presents two main groups of ideas: (1) philosophies of life's meaning, including nihilism, existentialism, and absurdism; and (2) Freudian depth psychology, which explores the mind's darker drives. These concepts align with four branches of philosophy: metaphysics, ethics, aesthetics, and epistemology.

The story's structure reflects the “opposites” between moral aspiration and moral decay, between animal instinct and human reason, with the “Magic Theater” symbolizing the subconscious and the gateway to self-enlightenment. *Steppenwolf* is not merely the record of a desperate man, but a mirror of humankind's struggle with inner conflict. It engages fundamental questions about existence, moral values, and the freedom to choose in a purposeless, irrational world. The text also invites interpretation through Buddhist and Taoist lenses, such as detachment from attachment, awareness of impermanence, and acceptance of opposites in the yin–yang sense.

Ultimately, *Steppenwolf* is both an account of inner battle and a spiritual journey, calling readers to turn inward in self-exploration while deepening their understanding of the outer world beyond reason.

Keywords: Existentialism, Nihilism, Absurdism, Depth psychology, Self-enlightenment

บทนำ

หนังสือเรื่อง สเตปเปนวูล์ฟ (*Steppenwolf*) เป็นนวนิยายปรัชญา ผลงานประพันธ์ของนักเขียนชาวเยอรมัน ชื่อ เฮอร์มานน์ เฮสเส (Hermann Hesse) ได้ถูกนำมาแปลเป็นภาษาไทยโดย สดใส ชันติวรพงค์ (เฮอร์มานน์ เฮสเส, 2559) นำเสนอปัญหาสังคมในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของยุคสมัยที่กำลังเปลี่ยนเข้าสู่ความเจริญก้าวหน้าของอุตสาหกรรม และระบบทุนนิยมสมัยใหม่ ที่ทำให้ปัญญาชนส่วนหนึ่งในยุคนั้น ซึ่งอาจจะรวมถึงตัวผู้เขียนเองด้วย เกิดความรู้สึกแปลกแยกกับระบบทุนนิยม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี คัดค้านความโหดเหี้ยมป่าเถื่อนของสงคราม และ มีความคิดขบถ หมกมุ่นแต่การวิจารณ์ตัวเอง (Hesse, 1991)

สเตปเปนวูล์ฟ คือ เรื่องราวของนักเดินทางผู้แสวงหาความหมายของชีวิต และการเข้าถึงชีวิตด้านในของมนุษย์ ในยุคที่ความเจริญทางวัตถุ ทุนนิยมสมัยใหม่กำลังแผ่ขยาย ของ แฮรี ฮอลล์เลอร์ (Harry Haller) ตัวเอกของเรื่อง ซึ่งเป็นชายผู้มีสองบุคลิก คล้ายกับว่ามีสองจิตวิญญาณ ด้านหนึ่งของเขาคือชนชั้นกลางผู้ไร้สุข เหยต่อชีวิต หมกมุ่นกับงานบางขณะคิดฆ่าตัวตาย และ สเตปเปนวูล์ฟ หมาป่าผู้เปลี่ยวเหงา มีแววตาเต็มไปด้วยความ หวาดหวั่น ลุกกลน ดูเลื่องไม่เชื่อ และ คุร่าย ใช้ชีวิตอย่างพเนจร (Hesse, 1991) ซึ่งเป็นสมณานามที่เขาสร้างให้ตนเอง เมื่อใดที่จิตสำนึกของความเป็นหมาป่าแสดงตัว เขาก็จะกระทำการด้วยความดิบเถื่อนก้าวร้าว ไร้สามัญสำนึก แต่ขณะเดียวกันก็ถูกรีดรอนควบคุมการกระทำตัวตนข้างในที่เป็นหมาป่านั้น ด้วยจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์ ซึ่งมีความอ่อนโยน สุภาพ คิดอยากทำแต่สิ่งที่ถูกต้อง (Hesse, 1991) แต่จิตสำนึกของหมาป่าก็จะออกมาจากเงาสะทอนในกระจก เพื่อล้อเลียนถากถาง และบั่นทอนความรู้สึกนึกคิดของเขา ซึ่งทำให้เห็นว่าปัญหาทางด้านจิตวิญญาณเกิดขึ้นกับผู้คนในทุกยุคทุกสมัย การตั้งคำถามว่า สิ่งที่ทำอยู่ตอบสนองคุณค่าที่เราต้องการอยู่หรือไม่ ความรู้สึกขัดแย้งในตัวเองกีดกร่อนอยู่ภายในจิตใจ สิ่งเหล่านี้สะท้อนกลับมาโดยตั้งคำถามต่อความเป็นตัวตนของมนุษย์ว่า แท้จริงแล้วเราเป็นใคร และแท้จริงแล้วเราอยากทำอะไรกันแน่ (Sartre, 2007; Kierkegaard, 1980) ความรู้สึกนึกคิดของคนที่มีสองวิญญาณในร่างเดียว ความวุ่นวายอัดแน่นอยู่ในหนังสือเล่มนี้นั้นไม่แปลกที่จะทำให้ผู้อ่านงงววย และผู้เขียนก็ยืนยันแล้วว่านี่คือ "หนังสือสำหรับคนบ้าเท่านั้น" (Hesse, 1991)

ตัวละครที่สำคัญอีกคนในเรื่อง คือ เฮอร์มิน (Hermine) หญิงสาวที่ต่างจากแฮรี่อย่างสิ้นเชิง แม้เธอไม่ได้รับการศึกษาอย่างเป็นทางการ แต่ชีวิตเธอนั้นมีแต่เรื่องความสนุกและการบันเทิง (Hesse, 1991) และแล้วคืนหนึ่งคนทั้งคู่ก็ได้พบและเติมเต็มให้กัน

แม้หนังสือเล่มนี้พูดถึงความทุกข์และค้นหา แต่ไม่ได้หมายความว่าหนังสือที่พรรณนาถึงความสิ้นหวังของมนุษย์ ทว่าเป็นหนังสือที่แสดงถึงพลังแห่งการเชื่อมั่นและศรัทธา และเรื่องราวอันสะท้อนโรคร้ายและเหตุวิกฤตทั้งหลายที่จะนำไปสู่การเยียวยารักษาโรคทางใจของมนุษย์ (Chödrön, 2002) สเตปเปนวูล์ฟ (Steppenwolf) จึงเป็นอีกหนึ่งผลงานจาก เฮอร์มาน เฮสเส นักเขียนรางวัลโนเบลที่ถ่ายทอดมุมมองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ลงในชีวิตของแฮรี่และถึงแม้จะเป็นการเปลี่ยนแปลงเมื่อหลายทศวรรษก่อนแต่การเปลี่ยนแปลงนั้นยังเกิดขึ้นในทุกวัน จึงไม่ใช่เรื่องราวที่ล้าสมัย แต่กลับสอดคล้องคลื่นไหลไปกับยุคสมัยปัจจุบันอย่างกลมกลืน (Hesse, 1991)

ในบริบทเชิงปรัชญา สเตปเปนวูล์ฟจัดเป็นนวนิยายเชิงปรัชญาที่สำคัญของศตวรรษที่ 20 ที่สะท้อนความขัดแย้งภายในจิตใจมนุษย์ในยุคสมัยที่สังคมเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของระบบอุตสาหกรรมและทุนนิยม ความรู้สึกแปลกแยก ความโดดเดี่ยว และการค้นหาความหมายของชีวิตกลายเป็นหัวใจสำคัญของเรื่อง (Berger, 1967; Nietzsche, 1967; Camus, 1991)

หนังสือเล่มนี้จึงเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการวิเคราะห์ในบริบทปรัชญาว่าด้วยความหมายของชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดอัตถิภาวนิยม สุนิยม และปรัชญาแอบสแตรกต์ (ปรัชญาไร้ความหมาย) ตลอดจนมิติของจิตวิทยาเชิงลึกแบบฟรอยด์ (Freud, 1965) นอกจากนี้ยังสามารถขยายความเข้าใจด้วยการเชื่อมโยงกับพุทธปรัชญาและปรัชญาเต๋า เพื่อสำรวจว่า มนุษย์จะสามารถเผชิญและยอมรับความขัดแย้งภายในได้อย่างไรในโลกที่ไม่สมบูรณ์และซับซ้อนนี้ (พระพรหมคุณาภรณ์, 2552; วิทย์ วิศทเวทย์, 2553; ทองหล่อ วงษ์ธรรมมา, 2549)

โครงสร้างหนังสือ

นวนิยาย สเตปเพนวูล์ฟ ถูกวางโครงเรื่องอย่างมีชั้นเชิงเพื่อสะท้อนการเดินทางทางจิตวิญญาณและความขัดแย้งภายในของตัวเอก แฮร์รี ฮอลเลอร์ ซึ่งแสดงออกผ่านภาพของ “มนุษย์” กับ “หมาป่า” ที่เป็นสองขั้วของจิตวิญญาณที่แตกต่างกันอย่างสุดขั้ว (เฮอร์มานน์ เอสเซ, 2559) หนังสือเริ่มต้นด้วยการเปิดเผยสภาพจิตใจที่แปลกแยกและโดดเดี่ยวของแฮร์รี ผ่านการบรรยายสภาพแวดล้อมสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกดดันให้มนุษย์ต้องเผชิญกับความขัดแย้งภายในตนเอง

ต่อมา เรื่องราวจะพาผู้อ่านผ่าน “โรงละครมายา” ซึ่งเป็นพื้นที่เปรียบเทียบของจิตใต้สำนึกและโลกแห่งภาพลวงตา ที่แฮร์รีต้องเผชิญและต่อสู้กับตัวตนที่หลากหลาย ทั้งด้านมืดและแสงสว่าง ผ่านบทสนทนาและประสบการณ์เชิงสัญลักษณ์ที่ทำลายความเชื่อและการรับรู้ของเขา (Hesse, 1991) โดยโครงสร้างนี้ช่วยเปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้สะท้อนตัวเองในความขัดแย้งและความซับซ้อนของมนุษย์

ส่วนสุดท้ายของหนังสือเน้นที่การสำรวจความหมายของชีวิตและการแสวงหาความเข้าใจในตัวตนผ่านการเชื่อมโยงกับแนวคิดปรัชญาเชิงอัตถิภาวนิยม สุนิยนิยม และปรัชญาแอบสแตรกต์ (Camus, 1991; Kierkegaard, 1980; Nietzsche, 1967) ตลอดจนมิติของจิตวิทยาเชิงลึกที่ชวนให้ตั้งคำถามเกี่ยวกับคุณค่า ความดีงาม และเสรีภาพในการเลือกท่ามกลางโลกที่ดูเหมือนไร้เหตุผล (Freud, 1965) สเตปเพนวูล์ฟจึงไม่ใช่แค่บันทึกของชายผู้ดิ้นรนกับความทุกข์ แต่ยังเป็นกระจกสะท้อนปัญหาทางจิตใจที่มนุษย์ทุกคนอาจเผชิญในยุคสมัยใดก็ตาม

ด้วยโครงสร้างที่มีความซับซ้อนและสอดคล้องกันอย่างแยบยล หนังสือเล่มนี้จึงเปิดพื้นที่ให้การตีความและถกเถียงในเชิงปรัชญาและจิตวิทยาอย่างลึกซึ้ง รวมถึงยังสามารถเชื่อมโยงกับแนวคิดพุทธปรัชญา (พระพรหมคุณาภรณ์, 2552) และปรัชญาเต๋า (ทองหล่อ วงษ์ธรรมา, 2549) ซึ่งช่วยขยายขอบเขตความเข้าใจในความเป็นมนุษย์และการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งภายในได้อย่างครบถ้วน

สาระสำคัญของหนังสือ (Book Content Summary)

ภาพรวมเนื้อเรื่องและตัวละครหลัก

หนังสือเรื่อง สเตปเพนวูล์ฟ (Steppenwolf) เล่าเรื่องชีวิตและการเดินทางทางจิตวิญญาณของแฮร์รี ฮอลเลอร์ (Harry Haller) ตัวเอกผู้มีสองบุคลิก คือ “มนุษย์” ผู้แสวงหาความหมาย และ “หมาป่า” ดิบเถื่อนและโดดเดี่ยว ตัวละครทุกตัวในเรื่องมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงจิตใจและร่างกายของแฮร์รี ผ่านสถานการณ์และความสัมพันธ์ที่ทำให้เขาค้นพบตัวตนและความหมายภายในจิตวิญญาณของตนเอง แฮร์รีพบกับเฮอร์มินี หญิงสาวที่เปลี่ยนแปลงชีวิตเขาไปในทางที่เปิดกว้างขึ้น นอกจากนี้ยังมีมาเรีย คนรักที่สอนให้เขาเรียนรู้ความสุขทางกาย และปาโบล นักดนตรีที่เชื่อมโยงเขากับโรงละครมายา สถานที่ซึ่งเป็นประตูสู่จิตใต้สำนึกและการรู้แจ้งตนเอง (เฮอร์มานน์ เอสเซ, 2559)

รายละเอียดตัวละครและบทบาทสำคัญ

ทุกตัวละครในสเตปเพนวูล์ฟ ล้วนมีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงภาวะจิตใจและร่างกายของแฮร์รี ฮอลเลอร์ ซึ่งตัวเอกของเรื่อง และมีส่วนทำให้เขาค้นพบตัวเองผ่านทางจิตวิญญาณ ตัวละครและสถานการณ์ในสเตปเพนวูล์ฟ อธิบายถึงความแปลกแยก เมื่อแฮร์รีพบปะกับตัวละครอื่น เมื่อเขาพบกับคนที่เขาจะรัก การสานต่อความสัมพันธ์เป็นไปด้วยดี ขณะเดียวกัน หมาป่าในร่างเขาก็จะปฏิเสธ ให้ทำในสิ่งที่ตรงกันข้าม บางครั้งทำ

ให้เกิดความรู้สึกผิดหวัง โกรธเคือง ทำให้เขาต้องแยกตัวออกจากสังคมบ่อยครั้ง ปกปิดตัวเองจากมนุษย์ (แฮร์มานน์ เอสเส, 2559)

(1) แฮร์รี ฮอลเลอร์ (Harry Haller) ตัวเอกของเรื่อง ซึ่งอ้างว่าตนเป็นสเตปเปนวูล์ฟ (Steppenwolf) ตามที่เขาคิดว่าเขาเป็น โดยมีบุคลิกที่สองซึ่งเป็นสัญชาติญาณสัตว์ป่า ซ่อนเร้นอยู่ภายในบุคลิกของชายวัยกลางคนผู้ปราดเปรื่อง สุภาพอ่อนโยนแต่ลึกๆเขาไม่มีความสุข รู้สึกแปลกแยก และปรารถนาที่จะฆ่าตัวตาย เพราะไม่สามารถแยกตัวเองออกจากสังคมชนชั้นนายทุนได้อย่างสมบูรณ์ เขาค้นพบโรงละครมายา และหนังสือ “เรื่องราวของสเตปเปนวูล์ฟ” นั่นจึงเป็นจุดเริ่มต้นนี้้นำเขาไปสู่การเดินทางเพื่อค้นหาตัวเอง

(2) เฮร์มิน (Hermine) หญิงสาวที่พบกับแฮร์รีที่บาร์อินทรีดำ ผับที่ขายเหล้าและอาหาร เธอช่วยกล่อมไม่ให้เขาฆ่าตัวตายในคืนที่พบกันครั้งแรก ต่อมาเธอสอนให้เขาเต้นรำ แนะนำให้เขารู้จักกับมาเรีย และในที่สุดก็จัดการให้เขาเยี่ยมชมโรงละครมายา เฮร์มินบอกสเตปเปนวูล์ฟว่าทั้งสองจะเป็นคู่รักกันในอนาคต

(3) มาเรีย (Maria) คนรักของสเตปเปนวูล์ฟ เธอเต้นรำกับสเตปเปนวูล์ฟ หลังจากเรียนเต้นครั้งแรกกับเฮร์มิน แต่วันต่อมา เธอทำให้เขาประหลาดใจด้วยการรอเขาอยู่ในห้อง เธอสอนเขาเกี่ยวกับความสุขทางกายและความพึงพอใจทางเพศ เรื่องนี้ดำเนินไปเป็นเวลาสามสัปดาห์ก่อนจะถึงงานแฟนซี

(4) ป้าเจ้าของบ้าน สเตปเปนวูล์ฟเช่าห้องของป้าเป็นที่อาศัยตอนที่มาถึงเมืองอันสุขสงบนี้ บ้านของป้าเป็นตัวแทนของชนชั้นนายทุน

(5) หลานชายป้าเจ้าของบ้าน ผู้บรรยายใน “คำนำ” หลานชายอาศัยอยู่ในบ้านที่สเตปเปนวูล์ฟกำลังตกลงเช่าห้องอยู่ ในตอนแรกๆ หลานชายดูถูกสเตปเปนวูล์ฟ แต่ต่อมาพวกเขาก็กลายเป็นเพื่อนกัน สเตปเปนวูล์ฟทั้งต้นฉบับส่วนตัวของเขาไว้เบื้องหลังและสั่งให้หลานชายทำตามที่เขาต้องการ

(6) ปาโบล (Pablo) นักดนตรีและเพื่อนของเฮร์มิน เขาเข้าถึงยาเปลี่ยนใจได้ แม้ว่าในตอนแรกเขาจะไม่สนใจสเตปเปนวูล์ฟ แต่พวกเขาก็กลายเป็นเพื่อนกัน ในเวลาต่อมาได้มีการเปิดเผยว่าเขาดูแลโรงละครเวทมนตร์

(7) เอริก้า (Aerica) คนรักเก่าของแฮร์รี แต่เลิกรากันไปแล้วเพราะพวกเขาเข้ากันไม่ได้ ภาพของเอริก้าแขวนอยู่ในห้องพักของแฮร์รี เธอมาเยี่ยมเขาเป็นครั้งคราว

(8) ศาสตราจารย์ คนรู้จักเก่า สเตปเปนวูล์ฟเคยคุยกับศาสตราจารย์ในเรื่องตำนานตะวันออก ปรัชญา และความรู้อื่นๆ ทั้งสองพบกันโดยบังเอิญทำให้ศาสตราจารย์เชิญสเตปเปนวูล์ฟไปทานอาหารเย็นที่บ้าน

(9) กุสตาฟ ในโรงละครเวทมนตร์ สเตปเปนวูล์ฟพบกับกุสตาฟ เมื่อเขาเข้าไปในประตูที่มีชื่อว่า “เชิญล่ำให้สนุก การล่ำรยอนตร์ที่ยิ่งใหญ่” เพื่อนเก่าของสเตปเปนวูล์ฟ เป็นนักศาสนศาสตร์ แต่ได้ละทิ้งความเชื่อทางศาสนาเพื่อช่วยสเตปเปนวูล์ฟในการลอบสังหารผู้คนในรถที่ขี้นมาด้วยความเร็วให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

(10) อัยการโลริง อัยการโลริงเป็นผู้ชั้รยอนต์คนหนึ่งในฉากหนึ่งของโรงละครเวทมนตร์ “เชิญล่ำให้สนุก การล่ำรยอนตร์ที่ยิ่งใหญ่” เขาอภิปรายแนวคิดเรื่องหน้าที่กับกุสตาฟเพื่อนเก่าของแฮร์รี และท้ายที่สุดก็เกลี้ยกล่อมกุสตาฟว่า เขาทำหน้าที่ของเขา ต่อเมื่อตัดสินประหารชีวิตคนเท่านั้น กุสตาฟตัดสินใจที่จะไม่ฆ่าอัยการโลริง

(11) เกอเธ่ หนึ่งในบุคคลอมตะ สเตปเปนวูล์ฟพบเขาระหว่างฉากในฝัน เกอเธ่บอกสเตปเปนวูล์ฟว่า เขาจริงจังกับชีวิตเกินไป

(12) โมสาร์ท หนึ่งในบุคคลอมตะอีกคน สเตปเปนวูล์ฟพบเขาหลังจากได้เห็นเกลเลอร์ที่ชื่อว่า “HOW ONE KILLS FOR LOVE” สเตปเปนวูล์ฟถือว่าโมสาร์ท เป็นผู้มีอำนาจที่ไร้ข้อผิดพลาด ไม่ใช่แค่หนึ่งในความอมตะ (Immortals) เท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ที่บริสุทธิ์และน่านับถือที่สุดในบรรดาพวกเขาทั้งหมดโมสาร์ท กล่าว

กับสเตปเปนวูล์ฟว่าลักษณะที่จริงจังของเขาและความพยายามที่ล้มเหลวในการแยกตัวออกจากชนชั้นนายทุนได้นำไปสู่การล่มสลายของเขาเอง

(13) คนเร่ขายของ ชายผู้ถือป้ายสำหรับโรงละครมายา เขาให้แผ่นพับกับสเตปเปนวูล์ฟ หนังสือที่เหมือนกับที่แจกตามงานวัด ชื่อเล่มว่า “เรื่องราวของสเตปเปนวูล์ฟ”

โครงสร้างเนื้อเรื่องหลัก (Main Narrative Structure)

1. ชีวิตและภาวะจิตใจของแฮร์ ฮอลเลอร์ (บทนำ)

เรื่องราวเริ่มต้นด้วยการแนะนำแฮร์ ฮอลเลอร์ ชายผู้มีสองบุคลิกในตัวเดียวกัน ด้านหนึ่งคือ “มนุษย์” ผู้เฝ้าหาความหมายและความงามในชีวิต อีกด้านหนึ่งคือ “หมาป่า” สัญลักษณ์ของความดิบเถื่อน โดดเดี่ยว และความหวาดกลัวที่ซ่อนอยู่ภายใน แฮร์ดำเนินชีวิตอย่างโดดเดี่ยวและแปลกแยกจากสังคม รู้สึกหมดหวังกับโลกที่ดูเหมือนไม่มีที่ให้เขาอยู่ได้อย่างแท้จริง ความรู้สึกนี้ผลักดันให้เขาตั้งคำถามเกี่ยวกับตัวตน ความหมายของชีวิต และความจริงในโลกที่เขาเผชิญ (เฮร์มานน์ เอสเซ, 2559)

2. การพบผู้คนและบทสนทนาเปลี่ยนแปลงชีวิต

แฮร์ได้พบกับเฮร์มิน หญิงสาวที่ตรงกันข้ามกับเขาอย่างสิ้นเชิง — เต็มไปด้วยความสนุกสนาน ชีวิตชีวา และความเบิกบานใจ การพบกันครั้งนี้ทำให้แฮร์เริ่มเปิดใจ และเผชิญหน้ากับความรู้สึกและด้านมืดในตัวเองมากขึ้น พวกเขาเริ่มร่วมกันสำรวจโลกภายใน และผ่านบทสนทนาที่ช่วยกระตุ้นให้แฮร์เริ่มเปลี่ยนแปลงวิธีคิด มองชีวิตในมุมใหม่ และเตรียมพร้อมสำหรับการเดินทางทางจิตวิญญาณในขั้นต่อไป (เฮร์มานน์ เอสเซ, 2559)

3. โรงละครมายา : การเดินทางสู่การรู้แจ้งตนเอง

ในช่วงสุดท้ายของเรื่อง แฮร์ได้เข้าสู่ “โรงละครมายา” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของจิตใต้สำนึกและโลกแห่งภาพลวงตา ที่นี่เขาเผชิญหน้ากับตัวตนหลายแง่มุม ทั้งแสงและเงา ด้านดีและด้านชั่ว รวมถึงความกลัวและความหวัง การเดินทางในโรงละครนี้เป็นการต่อสู้ภายในที่ท้าทายอย่างรุนแรง แต่เป็นกระบวนการสำคัญที่นำไปสู่การรู้แจ้งและการยอมรับความเป็นจริงอย่างลึกซึ้ง ซึ่งเปิดโอกาสให้แฮร์ได้เห็นภาพรวมของชีวิตที่เต็มไปด้วยความขัดแย้งและความไม่แน่นอน พร้อมทั้งค้นพบหนทางที่จะเดินต่อไปได้อย่างมีสติและความหมาย (เฮร์มานน์ เอสเซ, 2559)

บทวิเคราะห์และบทวิจารณ์ (Analysis & Review)

สเตปเปนวูล์ฟ เป็นผลงานที่สะท้อนแนวคิดปรัชญาเชิงลึกเกี่ยวกับความหมายของชีวิตและความขัดแย้งภายในจิตใจมนุษย์ ผ่านกรอบแนวคิดที่หลากหลาย ทั้งในแง่อัตถิภาวนิยม (Existentialism) สุนิยนิยม (Nihilism) และปรัชญาแอบสเอร์ด์ (Absurdism) ไปจนถึงมิติทางจิตวิทยาเชิงลึกของฟรอยด์ (Freudian psychology) ซึ่งช่วยอธิบายพลังงานและแรงขับภายในที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและการแสวงหาตัวตนของแฮร์ ฮอลเลอร์ (Hesse, 1991; Freud, 1965)

อัตถิภาวนิยม (Existentialism) ตัวละครหลักเผชิญกับความรู้สึกแปลกแยกและโดดเดี่ยวในโลกที่ไร้ความหมายตายตัว และต้องเผชิญกับคำถามพื้นฐานเกี่ยวกับตัวตน เสรีภาพ และความรับผิดชอบต่อการเลือกทางเดินชีวิต นี่สะท้อนให้เห็นปรัชญาของซาร์ตร์ (Jean-Paul Sartre) และคีเยอร์กาการ์ด (Søren

Kierkegaard) ที่ชี้ว่าชีวิตนั้นไม่มีแก่นสารความหมายโดยกำเนิด แต่เราต้องสร้างมันขึ้นมาเองผ่านการกระทำ และการยอมรับความจริงที่ไม่แน่นอนของโลก (Sartre, 2007; Kierkegaard, 1980)

สัจนิยม (Nihilism) และ ปรัชญาแอบสเอร์ดี หรือ ไร้ความหมายนิยม (Absurdism)

ความรู้สึถึงถึงความไร้จุดหมายในชีวิตและความขัดแย้งระหว่างความต้องการหาความหมายกับความว่างเปล่าของโลกปรากฏชัดในเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนีทเช่ (Friedrich Nietzsche) และคามู (Albert Camus) โดยเฉพาะการยอมรับ “ความไร้เหตุผล” ของชีวิตอย่างมีสติ และการเลือกที่จะ “สร้างความหมาย” ท่ามกลางความไร้เหตุผลนั่นเอง (Nietzsche, 1967; Camus, 1991)

จิตวิทยาเชิงลึกแบบ فروยด์

การวิเคราะห์แรงขับภายในและความขัดแย้งของจิตได้สำนึกในตัวเอง (Ego) สะท้อนแนวคิดเรื่องจิต (Id), อีโก้ (Ego) และซูเปอร์อีโก้ (Superego) ของ فروยด์ ซึ่งช่วยอธิบายความเป็น “สองบุคลิก” ในตัวเอง คือมนุษย์ที่มีความอ่อนโยนและเหตุผล กับหมาป่าที่มีความดิบเถื่อนและแรงปรารถนาไม่ถูกควบคุม (Freud, 1965)

วิเคราะห์ทางปรัชญา (Philosophical Analysis)

โครงสร้างภายในจิตปรัชญาและจิตวิทยา

1) โครงสร้างใน สเตปเปนวูล์ฟ สื่อถึง “จิตไร้สำนึก” หรือ “พื้นที่จิตวิญญาณ” ที่สะท้อนด้านต่าง ๆ ของตัวตนที่แอรีเคยปฏิเสธหรือไม่รู้จัก

2) ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดจิตวิเคราะห์ของคาร์ล ยุง ที่เสนอว่ามนุษย์มีหลาย หน้ากากทางสังคม (Persona) และ ด้านมืดที่ถูกกดไว้ (Shadow self) (Jung, 1968)

3) การเดินทางในโครงสร้างคือการเผชิญหน้ากับตัวตนที่แตกเป็นชิ้นส่วน และการยอมรับโมเสกของบุคลิกหลากหลาย

ความซับซ้อนของตัวตนมนุษย์

1) แอรีเชื่อว่าตนมีสองด้านหลัก คือ “มนุษย์ผู้สูงส่ง” กับ “หมาป่าแห่งทุ่งสเตปป์”

2) แต่การเดินทางทางจิตวิญญาณเผยให้เห็นว่ามนุษย์มีตัวตนย่อยอีกมากมายหลายรูปแบบ ซึ่งสะท้อนแนวคิดโพสต์โมเดิร์นเรื่องความไม่แน่นอนของตัวตน (Berger, 1967)

การเล่น (Play) และ เสรีภาพ

1) โครงสร้างเชิญชวนให้ “เล่น” หรือทดลองเป็นตัวตนอื่น ๆ เพื่อหลุดพ้นจากความเคร่งเครียดและทุกข์ในชีวิตจริง (Chödrön, 2002)

2) การเล่นอย่างมีความสุข (playfulness) คือหนทางสำคัญในการบรรลุเสรีภาพทางจิตใจ

สัญลักษณ์ของโมสาร์ทและเสียงหัวเราะ

1) โมสาร์ทเป็นตัวแทนศิลปะ เสรีภาพ และความเบิกบานใจ

2) เสียงหัวเราะของโมสาร์ท คือคำสอนให้เรา “หัวเราะกับชีวิต” แม้ในยามความโหดร้าย เพื่อปลดปล่อยตัวเองจากความยึดติด (Hesse, 1991)

การเชื่อมโยงกับพุทธปรัชญาและปรัชญาเต๋า

นอกเหนือจากการรอบคอบวันตกแล้ว สเตปเปนูล์ฟ ยังสามารถตีความในมิติพุทธปรัชญา เช่น การปล่อยวางจากความยึดติด (Anatta, อนัตตา) และความไม่เที่ยง (Anicca, อนิจจัง) ซึ่งช่วยเปิดทางสู่การรู้แจ้งตนเองและยอมรับความขัดแย้งภายใน (ที่.ม. 4/20-24/20-24) ในลักษณะที่ไม่ยึดติดกับตัวตนเดียวหรือเพียงความจริงใดความจริงหนึ่ง (วิทย์ วิศุทเวทย์, 2553) ในทางเดียวกัน ปรัชญาเต๋านำเสนอการยอมรับ “คู่ตรงข้าม” เช่น หยิน-หยาง ความสมดุลและความไหลลื่นของชีวิต ซึ่งสะท้อนภาพของแฮร์รี่ที่ต้องปรับตัวและรวมตัวตนสองด้านไว้ด้วยกันอย่างกลมกลืน (พระพรหมคุณาภรณ์, 2552; เหลาจื๋อ, 2537; ทองหล่อ วงษ์ธรรมา, 2549)

การวิเคราะห์เชิงปรัชญานี้ชี้ให้เห็นว่า สเตปเปนูล์ฟ ไม่ได้เป็นเพียงเรื่องราวของชายผู้สิ้นหวัง แต่เป็นบทสนทนาระหว่างปรัชญาและจิตวิทยาที่เปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้ตั้งคำถามสำคัญเกี่ยวกับความหมายของชีวิต เสรีภาพ และการยอมรับในความไม่สมบูรณ์ของมนุษย์ในโลกสมัยใหม่

บทวิจารณ์ (Review)

สเตปเปนูล์ฟ ถือเป็นผลงานสำคัญที่สะท้อนความขัดแย้งทางจิตวิญญาณของมนุษย์สมัยใหม่ได้อย่างลึกซึ้งและทรงพลัง ด้วยการนำเสนอภาพตัวละครที่มีความซับซ้อนทางอารมณ์และความคิดซึ่งสะท้อนถึงความแปลกแยกและความสับสนในยุคปัจจุบัน (เฮอร์มานน์ เอสเซ, 2559) งานชิ้นนี้มีความโดดเด่นในแง่ของการผสมผสานแนวคิดกลุ่มปรัชญาว่าด้วยความหมายของชีวิต ประกอบด้วยสุนิยม อัตถิภาวนิยม และปรัชญาแอบสแตรกต์ (ไร้ความหมายนิยม) ซึ่งปรากฏเด่นชัดในการตั้งคำถามต่อความหมายของชีวิต ความโดดเดี่ยว และอิสรภาพ เช่นเดียวกับ Sartre และ Kierkegaard และจิตวิทยาเชิงลึกอย่างกลมกลืน โรเจอร์ เวทมนตร์ สู่ถึง “จิตไร้สำนึก” (Unconscious) ในแนวจิตวิเคราะห์ของ Jung อย่างชัดเจนการแสดงตัวตนที่หลากหลายของแฮร์รี่ สะท้อนแนวคิด “Self is fragmented” ของปรัชญาโพสต์โมเดิร์น โดยยังเปิดพื้นที่ให้ผู้อ่านตีความเชื่อมโยงกับปรัชญาแบบตะวันออก เช่น พุทธปรัชญาและปรัชญาเต๋า ซึ่งเพิ่มมิติในการเข้าใจความขัดแย้งและการเดินทางภายในของมนุษย์

จุดเด่น (Strengths)

- 1) มีความลึกทางปรัชญาและจิตวิเคราะห์ที่เชื่อมโยงแนวคิดหลากหลายอย่างกลมกลืน
- 2) การสร้างตัวละครที่ซับซ้อนและมีหลายมิติ สะท้อนภาพของมนุษย์สองขั้วอย่างชัดเจน
- 3) ภาษาและสัญลักษณ์ลึกซึ้ง สร้างบรรยากาศทางจิตวิญญาณ
- 4) การใช้ “โรงละครมายา” เป็นสัญลักษณ์จิตใต้สำนึก และการเดินทางทางจิตวิญญาณที่ลึกซึ้ง
- 5) การผสมผสานปรัชญาตะวันตกและตะวันออกได้อย่างกลมกลืน ทำให้ผู้อ่านสามารถตีความได้

หลากหลายระดับ

- 6) การตั้งคำถามเชิงปรัชญาเรื่องตัวตน ความหมายของชีวิต และเสรีภาพในโลกยุคสมัยที่ไร้จุดหมาย
- 7) เปิดพื้นที่ให้ตีความและศึกษาข้ามศาสตร์

จุดด้อย (Weaknesses)

- 1) ใช้ภาษาที่ซับซ้อนและสัญลักษณ์ที่ลึก อาจทำให้ผู้อ่านทั่วไปรู้สึกสับสนและเข้าถึงยาก
- 2) เนื้อหาบางส่วนคลุมเครือและตีความได้หลายทาง อาจสร้างความงุนงงและขัดแย้งในการอ่าน
- 3) เน้นหนักเรื่องภาวะจิตและปรัชญา ทำให้บางจุดขาดความต่อเนื่องในโครงเรื่องหรือความกระชับ
- 4) โครงสร้างเรื่องบางช่วงซับซ้อนและตีความยาก โดยเฉพาะฉากโรงละครมายา
- 5) ตัวละครหญิง เช่น เฮอร์มิน ถูกวิจารณ์ว่าเป็นเพียง “Anima” ในจิตวิเคราะห์
- 6) บรรยากาศเรื่องเน้นความหม่นหมอง อาจไม่เหมาะกับผู้อ่านที่ต้องการแรงบันดาลใจง่าย ๆ

อย่างไรก็ตาม นวนิยายเรื่องนี้อาจมีข้อจำกัดในแง่ของความซับซ้อนทางภาษาและสัญลักษณ์ที่ลึกซึ้งเกินกว่าจะเข้าถึงได้ง่ายสำหรับผู้อ่านทั่วไป ทำให้อาจเกิดความสับสนและรู้สึกห่างเหินกับเนื้อหาได้ บางช่วง เช่น “โรงละครเวทมนตร์” มีลักษณะเหมือนความฝัน (Surreal) และอาจทำให้ผู้อ่านทั่วไปสับสนหรือไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายเชิงสัญลักษณ์ นอกจากนี้ การตีความที่หลากหลาย (เฮอร์มานน์ เอสเส, 2559) อาจนำไปสู่ความคลุมเครือในบางประเด็น ในทางกลับกันจุดนี้เองก็อาจเป็นส่วนหนึ่งของเสน่ห์และความท้าทายที่ทำให้งานชิ้นนี้ยังคงมีชีวิตและความหมายในทุกยุคสมัย ซึ่งในมุมมองทางวรรณกรรมและปรัชญา สเตปเปนวูล์ฟ จึงไม่เพียงแต่เป็นนวนิยายที่สะท้อนความเป็นจริงทางสังคมและจิตใจ แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดการตั้งคำถามเกี่ยวกับตัวตน ความหมายของชีวิต และการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งภายในตนเองในโลกที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน

องค์ความรู้ที่ได้รับ

สเตปเปนวูล์ฟ ไม่ใช่แค่นวนิยายธรรมดา แต่มันคือกระจกเงาที่สะท้อนความซับซ้อนและความขัดแย้งในใจมนุษย์อย่างลึกซึ้ง ผ่านการเดินทางของแฮร์รี ฮอลเลอร์ เราได้รับโอกาสพิเศษในการสำรวจตัวตน ความเป็นจริง และความหมายของชีวิตในแบบที่เหนือกว่าคำตอบง่าย ๆ งานเขียนนี้จึงเปิดประตูสู่มุมมองใหม่ ๆ ที่ทั้งท้าทายและเปลี่ยนแปลงวิธีคิดของเราอย่างแท้จริง จากการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถถอดบทเรียนเป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้

1) ความซับซ้อนของตัวตนมนุษย์

จากเรื่องสเตปเปนวูล์ฟ เราเข้าใจได้ว่ามนุษย์ไม่ได้มีเพียงตัวตนเดียวหรือสองชั่วตรงข้าม แต่เป็นการประกอบกันของหลาย “ตัวตนย่อย” ที่มีทั้งด้านสว่างและด้านมืด

2) การยอมรับความขัดแย้งภายใน

การเดินทางของแฮร์รีสะท้อนให้เห็นว่า การเผชิญหน้าและยอมรับความขัดแย้งในใจเป็นก้าวสำคัญสู่การรู้แจ้งและความเป็นอิสระทางจิตวิญญาณ

3) บทบาทของ “โรงละครมายา” ในการเข้าใจจิตใจ

โรงละครเป็นสัญลักษณ์ที่ช่วยเปิดโอกาสให้เข้าใจความหลากหลายของตัวตน และแสดงให้เห็นว่าโลกและตัวตนบางส่วนเป็นภาพลวงตาที่ต้องปลดปล่อย

4) การประยุกต์ใช้แนวคิดตะวันตกและตะวันออก

การผสมผสานแนวคิดอภิปรัชญา นิยม สุนทรีย จิตวิทยา กับพุทธปรัชญาและปรัชญาเต๋า ช่วยให้เรามุมมองข้ามวัฒนธรรมในการเข้าใจชีวิต ความเป็นตัวตน และความทุกข์

5) ความสำคัญของการ “เล่น” และการหัวเราะในชีวิต

แนวคิดเรื่องการเล่น (playfulness) และเสียงหัวเราะของโมสาร์ทชี้ว่า เสรีภาพและความสุขแท้จริงเกิดจากการปลดปล่อยตนเองจากความเคร่งเครียดและยึดติด

โดยสรุป องค์ความรู้ที่ได้รับจากสเตปเปนวูล์ฟชวนให้เราทบทวนและตั้งคำถามกับตัวเองอย่างลึกซึ้ง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของตัวตนที่หลากหลาย การยอมรับความขัดแย้งภายใน หรือบทเรียนในการปลดปล่อยจากความยึดติด สิ่งเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้เราเข้าใจแฮร์รีในฐานะตัวละคร แต่ยังสะท้อนภาพสะท้อนของมนุษย์ทุกคนที่ต้องเผชิญกับความไม่สมบูรณ์ในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่แน่นอนนี้

คุณค่าทางการศึกษาและสังคม

คุณค่าทางการศึกษา

สเตปเปนวูล์ฟ ไม่ได้เป็นเพียงวรรณกรรมสำหรับนักอ่านทั่วไปเท่านั้น หากยังทำหน้าที่เป็นห้องเรียนจิตวิทยาเชิงลึกแบบเปิดโล่ง ที่ผู้อ่านต้องเดินเข้าไปด้วยตัวของตนเอง ผ่านโลกสองชั้นของแฮร์รี ฮอลเลอร์ เราได้เห็นกระบวนการเรียนรู้ภายใน (Inner learning process) ที่เกิดขึ้นผ่านความปะทะของสองจิตวิญญาณ คือมนุษย์ผู้ไฝ่ดี กับหมาป่าผู้ดิบเถื่อน

หนังสือเล่มนี้จึงเป็น ตัวอย่างของการสอนการคิดเชิงวิพากษ์ เพราะมันบังคับให้ผู้อ่านตั้งคำถามต่อความเชื่อเดิม ๆ ของตัวเอง กระตุ้นให้ตีความ ตั้งข้อสงสัย และสำรวจ “เสียงลึกในใจ” ซึ่งเป็นหัวใจของการเรียนรู้ยุคใหม่ ในห้องเรียนปรัชญาหรือจิตวิทยา ตัวละครแฮร์รีสามารถใช้เป็นกรณีศึกษาที่ทรงพลังในการอภิปรายประเด็น เช่น 1) เสรีภาพในการเลือก และภาระทางศีลธรรม 2) ความซับซ้อนของอารมณ์มนุษย์ 3) การต่อสู้กับตัวตนที่ขัดแย้ง

ดังนั้น สเตปเปนวูล์ฟ จึงเป็นมากกว่าหนังสือ แต่มันเป็น สนามทดลองทางจิตวิญญาณ (Spiritual laboratory) ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผล อารมณ์ และด้านมืดที่เราไม่อยากจะเผชิญหน้าด้วย

คุณค่าทางสังคม

ในระดับสังคม สเตปเปนวูล์ฟ ทำงานเหมือน “กระจกใสไร้กรอบ” ที่สะท้อนความปั่นป่วนทางจิตใจของมนุษย์ยุคใหม่ได้อย่างแม่นยำอย่างประหลาด ทั้งความโดดเดี่ยว ความแปลกแยก ความหวาดผวาคือความไม่แน่นอน และแรงกดดันที่ถาโถมจากโลกทุนนิยมและเทคโนโลยี

สิ่งที่เฮสเสียนเมื่อเกือบหนึ่งศตวรรษก่อน กลับสอดคล้องอย่างเหลือเชื่อกับโลกดิจิทัลในปัจจุบัน ยุคที่ผู้คนมี “เพื่อนพันคน แต่ไม่มีใครสักคน” ที่เข้าใจตัวตนแท้จริงของเรา หนังสือเรื่องสเตปเปนวูล์ฟ จึงช่วยเปิดพื้นที่สำหรับการยอมรับความหลากหลายของตัวตน ความเข้าใจผู้อื่นอย่างมีเมตตา และการอยู่ร่วมกับความแตกต่างโดยไม่ตัดสิน เมื่อมองผ่านเลนส์พุทธปรัชญาและปรัชญาเต๋า เรื่องนี้ยังชวนให้เราเห็นว่า “อัตตาเป็นเพียงเงาเงา” และความทุกข์จำนวนมากเกิดจากการยึดติดกับตัวตนเกินไป

การปล่อยวางและการยอมรับความไม่เที่ยงจึงกลายเป็นทักษะสำคัญของมนุษย์สมัยใหม่ จึงไม่ต่างจากการดูแลสุขภาพทางจิตวิญญาณ กล่าวอีกอย่างหนึ่ง สเตปเปนวูล์ฟ ชี้ให้เราเห็นว่า ก่อนที่สังคมจะเยียวหาอะไรได้ มนุษย์ต้องเรียนรู้วิธีปรองดองกับ “หมาป่าในใจ” ของตัวเองก่อน

สรุป

สเตปเปนวูล์ฟ ผลงานของ เฮร์มานน์ เฮสเส นับว่าเป็นวรรณกรรมที่สัมผัสเตือนจิตใจผู้อ่านไม่น้อยสำหรับ ไม่เพียงเพราะความหม่นของเนื้อหา แต่เพราะมันพาเรามองลึกเข้าไปในจิตใจมนุษย์ และตั้งคำถามที่ยังไม่มีคำตอบ เช่น “ตัวตนคืออะไร?” “เรามีหลายตัวตนหรือหนึ่งเดียว?” “ความหลุดพ้นคือการปลดปล่อยจากอะไร?” งานเขียนชิ้นนี้จึงไม่ใช่เพียงนวนิยาย แต่เป็น บทเรียนทางจิตวิญญาณ สำหรับผู้แสวงหา หากเปรียบกับแนวคิดพุทธปรัชญา โรงละครในสเตปเปนวูล์ฟ ก็คล้ายกับการ “เห็นอัตตาเป็นมายา” คือสังสารวัฏ ตัวตน และการ “แยกตัวออกจากตัวตนที่ยึดถือ” หมายถึงอุปาทาน การปลดปล่อย เพื่อไปสู่การเข้าใจตนอย่างลึกซึ้งและปล่อยวาง เป็นการรู้แจ้งผ่านปัญญาและการวางอัตตา แต่หากวิพากษ์ผ่านปรัชญา

โพสโตโมเดิร์น ตัวตนของมนุษย์ไม่ได้มีแก่นแท้ แต่เป็นการประกอบซ้อนซ้อน การหลุดพ้นคือการยอมรับความไม่สมบูรณ์

โดยรวมแล้ว จึงถือเป็นนวนิยายปรัชญาที่ทรงคุณค่า ทั้งในแง่ของวรรณกรรมและการวิเคราะห์ทางจิตวิญญาณ มันไม่เพียงแต่สะท้อนความเป็นจริงทางสังคมและจิตใจมนุษย์เท่านั้น แต่ยังกระตุ้นให้เกิดการตั้งคำถามและสำรวจตนเองอย่างลึกซึ้ง ในวงการวิชาการและวรรณกรรมจนถึงปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้งานชิ้นนี้จึงยังคงความสดใหม่ ตลอดจนมีความหมาย มีคุณค่าและความสำคัญในวงการวิชาการและวรรณกรรมจนถึงปัจจุบัน (เฮอร์มานน์ เอสเส, 2559)

เอกสารอ้างอิง

- ทองหล่อ วงษ์ธรรมา. (2549). *เต๋า : ทางแห่งธรรมชาติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อินเดียนสตรี
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2552). *พุทธธรรมฉบับปรับปรุงและขยายความ* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิทย์ วิศทเวทย์. (2553). *ปรัชญาทรรศน์ : พุทธปรัชญา*. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เหลาจือ. (2537). *เต๋า เด็ก เก้ง* (โชติช่วง นาดอน, แปล) (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ข้าวหอม.
- เฮอร์มานน์ เอสเส. (2559). *สเตปเปนวูล์ฟ (Steppenwolf)* (สตีล ชันติวรพงศ์, แปล; พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สร้างสรรค์บุ๊คส์.
- Berger, P. L. (1967). *The sacred canopy: Elements of a sociological theory of religion*. Anchor Books.
- Camus, A. (1991). *The myth of Sisyphus and other essays* (J. O'Brien, Trans.). Vintage International. (Original work published 1942)
- Chödrön, P. (2002). *When things fall apart: Heart advice for difficult times*. Shambhala Publications.
- Freud, S. (1965). *The ego and the id*. W. W. Norton & Company.
- Hesse, H. (1991). *Steppenwolf* (R. Manheim, Trans.). Picador. (Original work published 1927)
- Jung, C. G. (1968). *The archetypes and the collective unconscious* (R. F. C. Hull, Trans.). Princeton University Press.
- Kierkegaard, S. (1980). *The sickness unto death* (H. V. Hong & E. H. Hong, Trans.). Princeton University Press. (Original work published 1849)
- LaFargue, M. (2013). *Buddhism and existentialism: The quest for authentic existence*. University of Hawaii Press.
- Nietzsche, F. (1967). *The birth of tragedy and other writings* (R. Speirs, Trans.). Penguin Books.
- Sartre, J.-P. (2007). *Existentialism is a humanism* (C. Macomber, Trans.). Yale University Press. (Original work published 1946)